

... azafiak is majdnem egyhangulag meg-
yűzték, az iparos szaknevelés erélyes felka-
rolását és munkaviszonyok rendezését. A véle-
ménynyilvánítások e kérdésre nézve óriás hal-
mazza gyűlte. Az az egyházi száz kérvény,
mely már néhány év előtt csak az országgyű-
léshez begyűlt, nem is számítva a második or-
szágos iparos gyűlés alkalmából beadott máso-
dik kérvényrajt, a kereskedelmi- és iparkama-
rák több évi jelentéseiben ismételtetett kívá-
nalmak, az e tárgyban kisebb-nagyobb körben
folytatott szaktanácskozások alkalmával nyilván-
ított nézetek és enuntiatók a „becses anya-
gok” oly halmazát hozták létre, hogy azt át-
tanulmányozni is majdnem lehetetlen. Ha ez
igy áll, szükséges volt-e az óriás anyaghalmozat,
mint hiábavalót, olvasatlanul eldobni csak azért,
hogy ismét újra kezdjük az anyag gyűjtését?
A mostani kamarai enquete pedig alig mond-
ható másnak, mint ilyen beces anyaggyűjt
intézménynek. De szerencsétlenségre ezen mostani
anyaggyűjtésnek még egy lényeges hátrá-
nya is volt: az, hogy a mostani nyilatkozatok
minden előzetes tájékoztatás és vezérfonal nél-
kül eredtek. A tanácskozás egyenesen neki ment
az egymásba fűződő kérdések organikus szöve-
dének ott, a hol azt véletlenül előtalálta...
Megkezdte a házipitést a — kapunál, a kapu-
hoz azután épített tornácot, a tornácához lép-
esőházat, ahhoz második és harmadik emeletet
azután áttért az ablakokra, a padlásra, végre
pinczét vajt az egész ház alá... Ilyen építéstől
ki várható volna valami rendszeres egészet;
de hát ilyen a jelenlegi ipartörvény szakaszai-
nak sorrendje.

És még egy baj volt. Egy olyan munká-
hoz, melyhez szerelett nehéz, és bonyodalmas
voltánál fogva, az összes közreműködők legjobb
akaratu egyetértésére kívánatik, melynél min-
denkinek egy kézre kell dolgozni, két oly ellen-
állított egymással szembe, melyek egymást
soha és sehol meg nem érhetik, melyeknek tö-
rekvései oly viszonyban állanak egymáshoz,
mint a központfutó és központkereső erő.

Eme két eltérő elem együttes tanács-
kozásának eredménye nem lehetett más, mint
hogy a kettő nagy vehemenciával neki essék
egymásnak, elkezdődött a vitatkozás általános
frázisok felett, támadták és védtek a vállalko-
zási szabadságot, melyben a most szóban forgó
dolognak, tulajdonképp semmi köze; és az ered-
mény az volt, hogy eredményre nem lehet
jutni. Nem is lehet, míg tisztába nem jövünk
azzal, hogy egyfelől az ipari termelés
fő j e l e s z t é s é r e célzó szervezkedési kér-
dés és másfelől az áruk forgalmának elő-
mozdítására célzó közvetítési kérdések egy-
mástól annyira különálló dominiumot képeznek
hogy azokat összevarrni és egy kaptárára újni
per abszolutum nem szabad.

Értsük meg már egyszer, hogy ha arról
van szó, hogy mily eszközökkel vagy intézke-
désekkel érhetjük el, hogy Magyarországon
mínél, több, minél jobb, és olcsóbb ruhát, bu-
tort, házat stb. lehessen előállítani, akkor nem
lehet szakértőkül elismerni azokat, a kiknek
professziója azt tudni, hogy hol és mikor lehet
a legolcsóbban venni a bort, buzát, lisztet, stb.
hol és miképp kell azt eladni, s hogyan kell
azt elszállítani, hogy belőle a lehető legtöbb
haszon maradjon a zsebben.

Az ipari szervezkedés kérdésében a keres-
kedő mint ilyen teljességgel nem szakértő.

... tad volna el magaddal. Jöjj vissza melőbb,
mert ha sokára halasztod, a halovány Mariskát
hiába fogod keresni. Meglésd, hogy fog eny-
hulni, vig lesz, mint a gerle, mikor hímprája
mellette kaczag. Isten veled — a viszontlátá-
sig”...

Ludolph vissza ment. Vissza ment —
félíg egészségesen... A klastromban töltött
még egy évet, azután nem ment, de vitték
haza — félholtan. Mikor Mari ablaka alatt
zörgött a kocs, a fehér patyolat keszkenő me-
lebbent a kedves nő kezében... egyszer,
kétszer, azután egy szívrepesztő sikoltás. Jó,
hogy az ifju nem tudott róla. Ludolphot győ-
gyították, adtak neki mindent, csak a feledés
gyógyszerét nem...

Három hó múlva gyász-levelet kapott.
Marit temették. A hátsó lapra néhány sort
írt barátja: „Mire téged az isten visszasegít —
Marit nem találod többé. Elhervadt, megölte a
lassu kio, a titkos bánat. Gyöngye virág volt,
mielőtt illatozott volna, korán az anyaföld ri-
deg keblére visszahullt... Ha közénk jössz,
kimegyek veled a temetőbe, ültetünk a sírjára
két szomorufüzágat, s középre egy nefelejts-
bokrot!... Ludolph olvasa és oda vágott a
hol ő volt eltemetve. Össze a klastromba jött
másodszor vissza... meghalni. Öreg előjáró köny-
nyeztek fölötté, mint a kis gyermekek, mikor
az egész dolgot megtudták fésőn. Kimulása
előtt néhány perczel így szólt barátjához:
„Hol van Mari?” „Az égből!” „Ugy utána
megyek!” Egyet sohajtott és kebelbarátja be-
fogta szemét. Csak 21 éves volt.

Egyszerű, igaz történet. Csak egy kép
az életből.

Fóthi Béla.

Ha arról volna szó, hogy miképpen hódít-
sunk a hazai iparcikknek piacot kint és
bent — á la bonne heure! — az ily kérdé-
seknél szívesen látjuk, sőt megkivánjuk a haza-
fiás kereskedőségek tanácsát, sőt közreműkö-
dését. De mindezekről és ehhez hasonlókról
nincs szó, hanem szó van tisztán arról mily
intézkedések, szükségesek arra nézve, hogy az
iparos pályára lépő ifjakból idővel oly iparosok
neveltsenek, kik a versenyképesség színvona-
lán álljanak, de szó van arról, hogy az ipar-
osok erejüknek egyesítése által miképp tegyék
lehetővé, hogy a munkaerőkön kívül eső egyéb
termelési tényezők tekintetében is versenyké-
pesekké lehessenek.

A mostani enquete tehát, amennyiben
abban nem tisztán olyanok jutottak szóhoz,
kik vagy ipari életben való szakszerű foglalko-
zás úján alapos tájékozottsággal bírnak az
iparos állapotokról, és az iparügy rendezésé-
sének kívánalmairól — nem volt tekinthető
válaszosság szaktanácskozásnak, hanem csak mű-
kedvelői eszmecsereinek.

Mindenki, akinek szeme van lája, hogy
hazánk zatonyra jutott gazdasági fejlődésével
amint a dolgok ma állanak, csak az ipar eme-
lése adhat újabb lendületet. De az iparfejlesz-
tés heroikus hatása, nagy eszközei áldozatul
estek Ausztriával, az Ausztriával való gazda-
sági kiegyezésnek. Nincsenek többé kezünkben
az eszközök, hogy az iparfejletésnek kel-
lően védett termékenyalajt teremtsünk oly
termelési és elkelési viszonyok létesítése által
melyek közt úgyszólván „vadon” tenyészne az
iparosság növényzete, de mégis fejleszteni és
versenyképessé kell tennünk iparunkat. Miképp
lehetséges ez? csak az által: hogy ha a ter-
melési és elkelési viszonyokat nem tehetjük
gyöngye iparosainkra nézve kedvezőbbé, vagy
enylibbökké, az iparral foglalkozó individuumo-
kat kell képesebbé tennünk a védtelen mezőn,
a durva időjárás elviselésére. Edzettebb, szí-
vósabb, ellenállásra képesebb iparus fajt kell
nevelnünk. Ez az ipartörvény revidiójának s az
iparügy rendezésének legeslegfőbb célja.
Ebből kell kiindulni, s e felé kell törekedni;
s minden megengedhető eszközt, mely erre al-
kalmos erélyes kézzel meg kell ragadnunk.

Nem tuzjuk, hogy a miniszter ur meny-
nyire van megelégedve az enquete eredményé-
vel: de tudunk embereket, a kik ujongnak
örömlükben, hogy ime ezen enquete által sike-
rült mindent össze-dissza zavarni, s hogy ebből
kiindulva könnyű lesz az iparosok kívánalmait
ad absurdum vezetni, s azután azok felett na-
pirendre térni. Nem hisszük, hogy a miniszter
ur osztoznék e nézetben. Mert hiszen ő felelős
az országgyűlésnek és neki a nyert utasítás
szerint kötelessége az ügyben életre-való alko-
tással lépni fel. Ha igaz volna az, ami ellen
különbömben mi tiltakozunk, hogy az enquete ál-
tal minden ismét összezavartott, akkor a
kormány csak önmagának nehezítette volna
meg a helyzetet, mert neki kell mindent rend-
beszedni, a mi most összezavartott.

Ha az ipartörvény módosításával elérendő
célunk tiszta tudatával bírnak, s ha a helyes
kiindulási pontot meg tudjuk választani, akkor
semmi sem könnyebb a világon, mint a bonyo-
dalmasmak látszó iparügyi kérdést megoldani.
Simán és könnyen megy az, ép úgy, mint a
selyemgürő lefonása, ha a végszálat megtalál-
nunk sikerült.

(Folyt. köv.)

Bem és Petőfi.

Két név, két csillag a haza egén. Az
egyik a múlté, megörökítve a jövőnek, fenn-
tartva a történelem „halhatatlanai” között;
a másik a múlté, jelené és jövőé. Bem és
Petőfi összeforrvá, legszentebb barátság kö-
telékeivel összefűzve a jelen század legszebb,
legragyogóbb idejében egy pályán találkoztak
össze, hogy a legcsillogóbb fényvel járják be
a haza politikai egét, mint harczosok,
mint szabadsághősök. Pedig az első
nem a magyarok földén született, most
mégis a magyar nemzet örökíti meg emlé-
két? Nem Magyarország, Lengyelhon szülte
Bemet, de itt élt, küzdött, mint a népszab-
adság bajnoka, vezére, küzdött hiven igaza-
n! ott, hol a honfi véréből ázott a haza
földje, hol egy maroknyi nép megmutatni
akarta, hogy kell szeretni a hazát, hogy
kell meghalni a — szabadságért.

Bem egy historikus alak, kinek nevé-
hez vannak kötve az erdélyi szabadságharcz
nagyemlékei, — egy orosz lány, ki Napo-
leon alatt harczolt az oroszok ellen, sebet,
börtönt, száműzetést szenvedett a szab-
adságért, — ki a lengyel forradalomban
Osztrolenkánál megállítá ágyuival az orosz-
t, — ki 48 végétől a magyar nemzeté lett.
Végig élt egy nagy háborút, — kimond-
hatlan szolgálatokat tett a szabadság ügyé-
nek, mint igazi lengyel, igazi testvér. Bem

egy csodaszerű tünemény, ki a genius ösz-
tönének, sugalmazásának engedve történelmi
küldetéssel birt egy talán megtestesíthetlen
eszméért rántott kardot, mint a kit nemzeti
érzülte vezet a szabadság, a haladás tövises
utain! Az ő szíve, szelleme, törekvése, azo-
nosította magát a magyar szívével, szelleme
és törekvéseivel. Bem a gondviselés nagy
és titokzatos eszköze, ki hivatva volt egy
nemzet önállósági, a szabadság, független-
ség elveinek szolgálni. Bem képmása egy
félistennek, képmása a „nagy”-oknak, kiket
Clio örökre feljegyzett, — példány-
képe azon hősies, nemes alakoknak, kik tűn-
dökölnek nemzedékről-nemzedékre, szövét-
nekül a hazafiaknak, kik előtt a hazát sze-
retni kötelesség, a hazáért meghalni nagy
és dicső!

A közös szabadsághős, az osztrolen-
kai bajrok, az erdélyi harczok oroszlánjá-
nak most emléktárat emelt a testvéri ér-
zet! Testvériség ünnepe volt ez! Maros-Vásárhely
gránit alapon ércbe öntött emléke,
emléke volt kétérzelmileg és multilag rokon
szenvédéseinek, véres küzdelmeinek. Testvéri
öleléssel állt a szobor körül a lengyel és
magyar. Áldozati tömjént hozott az egyik
Osztrolenka hősének, a másik Erdély sza-
badítójának M. Vásárhely örömet megosztá
az ország: megosztá mert ő mindnyájunké
volt. Legyen áldott az ő emléke!

Egy időben tartotta a nemzet az
oroszlan szívű hős és a magyar Tyrtaeus,
Petőfi ünnepe. Petőfiét, ki ahhoz való sze-
retetteljes viszonyban, fiui kegyeletében oly
édesen dalolta:

Nekem jutott a vérszes
Dicsőség, hogy veled
Járjam be őh vezérem
A csatátereke.

S ha volna ember, kit mint
Istent imádanék:
Meghajlanék előtted,
Térdem meghajlanék.

▲ k i s k ö r ö s i hajlék örökké em-
lékezetes marad, mert ott született Petőfi,
az igaz magyar költő, a kunyhók, a puszták
a nép költője. Mit mondjunk róla sokat?
Ismeri őt közlünk mindenki, mert ő a
kunyhók, puszták és nép költője. Minek
mondjunk többet, mint a mennyit mondott
a nagy magyar és a regény király: „Áldás
legyen rajtad emlékezetes hajlék, légy meg-
telve a d i c s ő szellemével örökké! Isten
keze takarjon be minden vész elől s veze-
sen köszöbödre minden boldogságot. Petőfi
szülőhajléka alatt muló szava legyen a fáj-
dalomnak, tartós az örömmek, futó vendég
legyen benne a baj, rendes szálló az áldás”.
Petőfi az egész hazát besugározta fényével
egykor, besugározza most is a jövőben is,
— mert ismétéljük, hogy a múlté, a jelené
s a jövőé. S a nemzet, az irodalom hiven
örizze meg birtokát, hiven azt a kis he-
lyet, mert:

„Itt született, itt ringott bölcsője
A szabadság s szívünk dalnokának,
Törpe minden palota előtted
Szegény hajlék... Én csodállak... áldlak”.

— i — la.

Rimaszombat, 1880. okt. 22.

Tisztelt szerkesztő ur!

A helybeli társadalmi élet mozzanatairól
oly ritkán hallani, miszerint hajlandó az
ember azt hinni, hogy az talán nem is léte-
zik nálunk. Ennek czáfolatául azonban örö-
mel tudathatom, miképp e város néhány lel-
kes lakói nemcsak a meglevőt felújítani,
hanem a már szunyádó félben levő, avagy
csak jámbor óhajtasunként nyilvánult kívá-
nalmakat létesíteni, s abba erős akarat s el-
határozással tetterős, minden jó, s nemesért
lelkesülni tudó ifjuság eleterejét önteni el-
határozott szándékuk.

E czélből folyó hó 22-én a helybeli
takarékpénztár épületén szeles körben a
kivitel közézei megválasztása, annak módo-
zatai megállapítása végett — értekezlet hi-
vatott össze; melyben — mint az eredmény
biztos záloga — számosabban vettek részt;
es első sorban elismerve lett az, miszerint a

társadalmi élet felújítása, e körbe minden
ezen város bármely — a megkivántató mű-
veltség s értelem birtokában levő osztály
bevonása kívánatos.

Ezen elv kimondá a s elfogadása után,
hogy már az első összejevetel meddő ne
maradjon, a jelenleg itt működő, s pár elő-
adásával is a közelsmerést kivívott s megér-
demelt Jakab Lajos sz. ntársulatának fenn-
tarthatása s anyagi megléhetésének biztosí-
tása végett egy 20 tagú választmányt neve-
zett ki, bevonva a vidéket is, melynek sür-
gős teendője közé sorozta, az általános mű-
velődést előmozdító, erkölcsi nemesítő, s elő-
adásai által kellenes szórakozást nyújtó
szintársulat anyagi fentartását lehetővé
tenni, oda hatni, hogy az városunkban leg-
alább az őszi évad alatt maradjon. Másod
sorban gondoskodni arról, hogy a meg-
levő s magáról semmi életjelt nem adó, s a
társadalmi élet vezetését eddig felkarolt
társulatot körébe vonzva cselekvésre hívja
fel; továbbá oda hatni, hogy az azon egyle-
tek s intézetek, melyeknek fennállása ámbár
felettébb kívánatos, s maig sincsenek, léte-
sítessenek, s létesítések esetén azok fenál-
lása, s virágzóvá tételéről gondoskodni.

A mozgalom megindult, s a vezetés
oly kezekbe van letéve, melyek annak való-
sulását, a közöny megszűnését biztosítják
s bizonyára részokról meg fog kísértetni
minden a czél elérésére, s a közönség szí-
ves hozzájárulásával társas életünk minden-
napi egyhanguságából kibontakozva, úgy
magának, mint a közönség megfordulóknak
öröme s javára virágozni fog.

Addig is, míg a végszervezkedés meg-
történik, s a társadalmi élet ujjaalkotására
vállalkozott egy let működéséről újra írhatok,
vagyok tisztelettel — x.

Színi szemle.

Tartozunk magunknak, tartozunk a köz-
zönségnek azzal, hogy Jakab Lajos operette-
társulatának itteni működéséről — az igazság
és méltányosság határai között — referáljunk.
Különös kedvel tessük ezt, oly jeles igaz-
gató és kiemelkedő társulati tagokkal szemben,
kik hivatásuk nemes öntudatával birva, illő
módon elégitik ki a műpártoló közönség igé-
nyeit.

Rövid heti „színi szemlénk”-ben csak a
szükségesebb elmondandókra szorítkozunk.

F. hó 16-án (szombaton) első bemutatás
előadásul „K i s a s s z o u y f e l e s é g e m”.
Amit czélul tűzött ki az igazgató e darab elő-
adásával — elérte; elérte t. i. a hatást és azt,
hogy a közönség megismerkedett társulatának
jobbjaival. Sajnos ugyan, hogy az augusztusi
három vendégjáték után helyi közönségünk nagy
része nem nagyon sietett közelmulti kedven-
ceit viszontlátni, de arról nem mi tehetünk.
E közelmulti kedvencek: T i s z a y n é T u r n e r
I l k a, K o h a y E t e l, T i s z a y D e z s ő
és K ö v e s s i A l b e r t. A „K a p i t á n y
k i s a s s z o n y”-ban igazolta első azt, amit
róla először mondtunk. T i s z a y n é — M a r-
joline — rokonszenves megjelenésével, játéka-
val és énekével hódít, — mindenütt csinálna
tele házat, csak nálunk nem teheti. Bájja,
művészileg játszik, — magasabb iskolával bir
hangját illetőleg, megnyerő, kedves színpadi je-
lenség; Közönségünket e bemutatás (?) előadá-
son elragadta, — jeleneteiben tapsokkal jutal-
mazták. K o h a y E t e l (Aveline) csinos szí-
npadi alak, szép külsővel, ős csengésű hanggal
rendelkezik, játéka ügyes jeleneteiben,
de tőle sok helyütt több eleveuséget óhajtunk
látni. Közönségünk rokonszenvesen fogadta. T i s z a i
(Hannibal) — művész, játékaiban lép-
ten-nyomon az önállóan gondolkodó színészt
látjuk, — egészen belemerül szerepébe, s an-
nak minden részletébe. Szép hanganyaggal
rendelkezik. K ö v e s s i komoly törekvésű,
szép reményekre jogosító fiatal színész, ügyes,
eleven játéka. Palameg Vanderbunjjával ugyan-
csak emelte az est sikerét. Megemlékezünk
M u n k á c s i r ó l. Frikkel, óras szerepében
sok szépet láttunk tőle, de ohajtanánk szem-
beöltő haladását is tapasztalni. Kis terjedelmű
hangja van, azt ugyan tudja itt ott kelleni
érvényesíteni, de játékaiban darabos, — alakí-
tása kezdetleges, gestusai erőszakosak. A többi
szereplő többé-kevésbé megoldotta feladatát.

Vasárnap — 17-én — Lukácsy Sándor,

népszínműve „Á g n e s a s s z o n y” ada-
tott. E darabról keveset zólunk, Epen „Ágnes
asszony” miatt nem lehet népszínmű. A cím-
szerep V e r e s é M a t i l d játszottai
nagy gonddal, tanulmányal, de e drámai
szerep hatásos érvényesítésére nagyobb phi-
sikai erő, organumra volna szüksége. A „t-
boly jelenete” meglepett, bár — a művet il,
letőleg — az Arany balladája való reflexis

no meg a lepedő is elmaradhatott volna. Kiemeljük az előadást Munkácsy né 11-k át. Gratulálunk neki. Jelenen ábrázolta a 16 éves naiv paraszt leányt, s kedves nőiakat énekelte hozzá. Kohay Etel helyre megnyeskedt mutatott be Zsófiával, de játéka kevésbé volt átgondolt. Veres László a daczos apát, Völgyi a szerencsétlen férjét hűn ábrázolták. Munkácsi helyett Tiszayt ohajtottuk von Csillencz Pista szerepében látni, amint hogy a szülnap ő is volt kitéve. Kövessi és Czákóné a két — nagyon is durván rajzolt — cseléd szerepéből igyekeztek mulattatót csinálni. Erős és tömör hangot produkált Juhász Sándor (Cséri Mihály), kár, hogy nem játéki jellemzőleg. Közönség nevelésig csekély számú volt, pedig Jakab társulata nem kevésbé állja meg helyét a népszínművekben, mint az operettekben.

Kedden „Girofle-Girofla“ Leveg közkezdvel ségű operettje. Gondos botanulást, összesség előadást láttunk. Czákóné Irma Tiszayné, Kohay Etel, Tiszay és Kövesi a kiemelkedők, a mellékszereplők közül pedig Völgyiné és Törökne Matild. A mulatságos jelenetekben gazdag előadás folytonos derűltséget tartotta a nagy közönséget. Megemlítjük, hogy ez előadás Tiszayt szép virágcsokorral tüntették ki.

Szerdán „A Cornevillei harangok“ — Nem igen csengtek-bongtak azok a harangok, de a kedves zenéjű operette megtette a hatást. Szerpöletet Tiszayné adta szokott modorában; kedves, behizogó hangon énekelte. Kohay Etel megjelenésével kellemes volt, de mozdulataiban nékülözött az eleganciát, amit „fogadott leányi“ szerepének tudunk be. — Gáspár apót Tiszay személyesítette. Az ürülséi nehéző drámai jelenetben kitűnő volt. Henri mári — Juhász — dalait megújrázták, de merev játékkal, melyből hiányzott az imponáló méltóság, nem lehetünk megelégedve.

Csütörtökön „Pajkos diákok.“ Az oly ügyesek kezében, mint a mi színészeink, mindig új marad. — Közönség oly csekély volt amiódre Jakab nem is számított. E részvételest, e csunya közönyt nem értjük, és nem igazoljuk. A „Pajkos diákok“ szerepei Tiszayné, Kohay Etel, Tiszay és Kövessiné jó kezében voltak. Ez utóbbit csak arra figyelmeztetjük, hogy a nevetési izmok működtetésénél ne feledje el hogy színész, azaz ne mosolyogja el talpraesett mondásait, mert „post visum risum, post risum venit ad usum.“ Töle remélünk több humoros estét.

HIREK ÉS VEGYESEK.

— **A megyei közkórházat** érdeklőleg f. hó 25-én tart a bizottság ülést, melyben a szükséges előmunkálatokat, tervekhez hozza fel és kijelöli a helyet hová az épület állíttassék.

Az e heli országos vásár az országos eső miatt rosszul sikerült. Nem örvendett semmi sem keletnek, — a szarvas-marhák ezrei közül alig akadott egy-kettőre vevő, a lúcsos idő miatt visszavitték. Az életnek sem volt megfelelő ára, — a piaci anyagokat adták a hogy kérték, csak hogy szabaduljanak az átvázott cikkekétől. A másodnap egy kicsit kedvezőbb volt, megszűnt az esőzés, de az első napi kárt nem ellensúlyozta. — Egy árucikk azonban pompásan elkelt, még ha több lett volna is, s ez volt a szűz dohány. Hja nitimur in vetita — még piszkos tempastásban is tartja a közmondás vagy a philosophia?

— **Le a kalappal uraim.** Színházunk látogatói közül egyik-másik, előadások alatt feuntartja kalapját. Kérjük azért is a nagyon tisztelt N. N.-eket, méltóztassanak ez úri szokással felhagyni, már csak a műveltebbek és a „diszterem“ kedvéért is. Úgy szintén kegyes kedjenek a füstölgetést a termen kívülre hagyni és sziveskedjenek a lábballi dűbörgéseket kerülni.

(x) **Mint értesülünk,** utóbbi időben biztosítási ügyekről vergődnek a vidéken, kik az általuk szolgált intézetek akarata ellenére, saját készített hírlapcikk, pamphlettek által ipakodnak régi és jó híren álló intézetek, mint például a „Gresham“ üzleteit befolyásolni. A közönséget óvjuk ezen egyének garázdálkodásaitól.

Gyűrű historia. N. N. helybeli lakos, foglalkozására nézve korhely egy jóismérés uri ember arany gyűrűjét 3 napra kölcsön kérte bizonyos okok miatt. Az illető e rövid időtartamra átadta. Másnap a korhely ur „mondva c-inált“ inasát megbizta, hogy akárhol zálogosítsa el a gyűrűt s vegyen fel 5 frtot. Az inaska szerencsét próbált, de sikertelenül Elmagy utójára egy elötte igen ismert urhoz, kinálja ennek is a gyűrűt. Az ur vizsgázza, mérlegeli, míg végre felkiált: „Lurkó ez az én gyűrűm.“ Természetes, hogy az övé volt, meg is tartotta, de meg is fogadta, hogy ezután semmijét sem adja kölcsönbe.

— **Király ő felsége** f. hó 17-én Szilvásiában utazandó — Füleken megállott. Az időhöz diszesen fel volt lobogozva. A pályaudvarban gróf Gyűrűi Ábrahám nógrádme-

gyei főispán vezetése alatt roppant néptömeg jelenlétében fényes küldöttség fogadta Nógrád-megye, Losoncz és Füleke városok részéről, a losonczy s gácsi önk. tűzoltók díszben, zenekarral vonultak ki. A királynak több megyei notabilitás, hatóságok, intézetek lettek bemutatva. Megyénköt dr. Schopper György rozsnói püspök is ott volt, mert Füleke egyházmegyéjéhez tartozik. Az elterjedt hírre, hogy megyénk és székvárosunk nem képviselte magát — megjegyezzük, hogy ezt tennie oka, czime nem volt, mivel ő felsége megyénket nem érintette. . . . A tisztelgések után mozsárágyuk dörge s a nép éljenzése közt rohogott tovább a vonat.

— **Ejjeli zene.** Weimárbán, vagy hol történt csak nem rég, hogy a hatóság betiltotta pénzbírság terhe alatt, a nyitott ablaknál való zongorázást. Nálunk efféle iudiciumokért macskazenével adoznának a nemes tanácsnak, mi sokkal jobb szabadabb világot élhetünk, — itt nem csak nyitott ablak és ajtó mellett szabad zongorázni, klavirozni, füttyülni stb, de e nemes művészetek mindenikét lehet gyakorolni és gyakoroltatni még az éj csöndes óráiban is. Nincs is ezek egyike ellen sem kifogásunk, kivált ha „fiatal urak, papucsvitézek“ forognak szóban. Ki tilthatná meg azt, hogy pl. én az imádoitnak — ablaka alatt — válogatott szép nótákat ne daloljak, ne füttyöljek, ne trombitáljak? Senki. Tehetem ezt én, tessék igen sokan. Szép is, különösen holdas, csillagos éjszakán, mikor szeretnők tudni, hogy „szöke kis lány, kékszemű virágszál, drága kincsem mit csinálsz te most“, — t. i. mikor én vagy ő dalolunk, füttyülünk, muzsikálunk vagy ha tessék trombitálunk. Mondom, ezek ellen nem lehet szabadalmazott városban — senkinek kifogása, ha a nemes élvezetek nemesen válogatott faja csak egy néhány percig tart, míg t. i. a szomszéd ur jobb oldaláról, balra fordul az ágyban — s az accordok úgy érintik füleit, mintha álmodta volna. De mikor a dalolás, füttyülés, muzsikálás vagy ha úgy tessék trombitálás éjféltől reggeli hajnaléltig tart a jánosii utcán, mikor az aludni szerető polgár-emberek muszajittatnak hunytalan szemekkel végig kinlólani a rövid éjszakát, a mellé még taktusok is verni és hallgatni az összecsendült tömeg rivalgó óbégatásait saját portájukon, az bizony isten sok a jóból, sok még magának Fercsonak is és dusan fizető muzsikás direktorának, azaz a tectust adó éji lovagnak, ki megérdemelne egy kis früstökre valót.

— **A magyar orsz. segélyző nő-egylet (veszkereszt.)** serény fejlődését következő újabb mozzanatok tüntetik fel: Kigyóson, (Békésmegye.) Nagy Bicskén (Trencsénmegye), Nezsideren (Mosonmegye), Nagy-Szebenben és Vácotól új fiókegyletek alakultak. Újabban az alapítók sorába a rendesen nagyobb összeggel beléptek: Kovács Pál apát-kanonok 100 frt. Ada mezőváros 100 frt. Ó-Kanizsa mezőváros 25 frt, Pajacsevich Gabriella grófnő 100 frt. Sváb Károlyné 50 frt. szépi-sz.-györgyi jótékony egylet 50 frttal. Matkovich Lajos zentai szolgabíró 250 frtot gyűjtött az egylet céljaira. Az esztergomi fiók a szabályszerű illetéken kívül 80 frtot bocsátott a központ rendelkezésére. A tagok száma közel 18 ezer. Az egylet vagyona: 24,509 frt. értékpapirokban és 11,522 frt 97 kr. készpénzben. (Hát a Gömörmegyei fiókegylet hol késik az éji homályban?)

— **A levelező lapok mint adóintézk.** A pénzügyminister belátva, hogy az adóintések körül eddig alkalmazott módszer célra nem vezet s nagy terhet ró az adónyilvántartási és behajtási közegekre kevés haszon mellett, elhatározta: hogy e helyett a legújabbban forgalomba hozott lev. lapokat fogja az adóintéskörüli eljárásnál alkalmazásba venni.

C S A R N O K.

KHÜN HERKULES KALANDJAI

REGÉNY.

Irta: SUE JENŐ.

— Fordította: B. —

(7-ik közlés.)

VI.

Az ültetvény.

Ezen ültetvényen kizárólag kávétermelés műveltetett.

A mint Cupidó megközelítette, lépteit megrövidítte, s egy banaan fa alatt, meg állott, konnan messze elláthatott.

A fekete megvizsgálta vadját, melyet a viznél való rövid tartózkodás miatt nem tehetett, hívá két kutyáját s megsimogatta, veriték fűrésztötte homlokát megtörle és nagy lélekzetet vett, miközben időről időre diadalmas tekintetet vetett a tó felé.

Julius vége felé járt, mely épen az első kávé szüret ideje; a második novemberben tartódik.

Bizonyos távolban megpillantá Cupidó a széles vonalat, mely körülbelül 2000 teljes épségben tenyészítő kávéfával volt beültetve. E szép fák tiz lábn yi távolban egymástól, embermagasságra valának nyves, hogy gyümölcseiket könnyebben lehessen szedni. Bar-na törzseik majdnem eltűnőnek örökzöld lombjaik alatt, melyek simán s fényesen mint a porcelán, finom csipkázat, három egész négy hávely hosszú, s mint a cseresnye oly élénk pirosságú gyümölcseik által, hogy úgy mondjuk, emalirozva vannak, s melyek a legszebb hatással vannak a szemre.

A nap vége felé hajlott; az ültetvény minden feketéje férfiak. nők gyermekek azzal voltak elfoglalva, hogy a kávéaratást fűzfa kosarakban behordják.

Munkájukat bizonyos egyhangú méla dallammal kísérték, mint az a vad részeküdi szokásban van. A dallam nyelvezete sajátzerű összetétele vala a hollandi, angol s spanyol szavaknak; bizonyos szójárás ez, mely a gyarmat színesi és feketéi közt divott.

Zöngedelmesebbet, lágyabbat képzelnem lehet e nyelvél, melynek szavai majd mind magánhangzóval végződnek.

A feketék énekei igen egyszerűk valának egyik közülök bizonyos lassú tartatott módon pár szót dalolt el, melynek tartalmát a végzett munka képezte; mint például:

Megfrett a kávé kosaraink telve,
Majd ehetünk meg ma gangotaryt
S táncolni fognak ha az este leszáll.

Kiamba-toe, toe hangjainál.

E szavakat minden munkás ismétlé karban, s vontatott dallammal kísérté.

A Sportefigdt ültetvény munkásai boldogan s meglegedetten nézték ki.

A nők kiáltó színű pamut utasokat viseltek, vállaik fölött ugyaneoly színű szallagokkal megerősítve. A férfiak egyedüli ruhaneműt: rövid nadrágot hordának, mely a térdet és ik-rákat szabadon hagyá.

Távolban harang csendült meg; ez volt a feladás a munka bevégezésére, mert a nap sebesen sülyedt alá.

Cupidó ismét utnak eredt megkettőzve lépteit, hogy még a felvonó hid fölhúzása előtt érhesse el Spoterfigdtet.

Nemsokára elérte a rabszolgákat.

Férfiak és nők kávé bogyókkal telt kosarakat vittek fejükön.

A gyermekek lopótököket és edényeket vivének, melyekben a munkások számára étkeket vittek volt.

Ez ültetvényhez tartozó sok fekete mint Cupidó, a coromantínok afrikai fajához tartozott, kik erejük és aranyos tagjaik által nagyon becsültettek; s ezért a rabszolga kereskedők az ültetvényekben egy harmaddal drágábban adtak el egy coromantín mint egy loango négert, kik tompák durvák s kegyellenek valának.

Mint hogy minden törzsnek meg volt a maga tetovirozási módja, sem a rabszolgakereskedők sem a gyarmatosok nem csatlakozhattak a feketék minőségére nézve.

A coromantínok azon három gömbölyű foltról voltak ismeretesek, melyek mindkét arcukon az orrtól a fülig terjedtek el.

A loangokat pedig a melleikre s karjaikra festett kocka alakú négyzögekről lehetett fölismerni.

A mint Cupidó a feketéket elérte, ezek tiszteletteljes szívelyességgel üdvözölték mely fanuskodott azon kegyről, melyben ő az ültetvény uraságánál állott.

— És aztán csak az izletes groü—groü a massaca (urnó) számára — szóla az egyik fekete Cirinóhoz, miközben a vadász beaggatott hevederét szemlélé.

— Úgy tessék, mintha löporod lillékre eekassinokra és vízi tyukokra változott volna. Ez elménc egy kövér vidám arcu néger vala.

Társainál Tucetitonc nevet viselt muzsikus functiói és a corecemán, egy kis trombitán való ügyes játzsása miatt. E hangszer egy lopótökből állott.

— Löporom és golyóim még más valamivé is változtak Tucetitonc, a piannakotávok vörvé, — válaszolá komolyan Cupidó, az indiánokkal való harcra célozva, kezével a tó irányába mutatott.

Csak a vörös polingok már Comeveine innesső partjára is áttörtek? — Kiháta a fekete, megállva a vadászt kétség és félelemmel végig nézve s egyik karját, mert a másikkal a kosarat tartá fején, az ég felé emelé s fölkiáltott

A massara ott fön órjon meg bennünket! Eddig még nem merészelték a rablók átlépni a folyót.

Egy fiatal orötöljes és karcsú néger megállott a mint Tucetitonc fölkiáltását hallá, kíváncsian nézett reá és kérdé mi lenne az?

Mi újság fiatal ember? mondá a kövér muzsikus, miközben kosarát a fiatal néger karjaira tevé, ki már fején is emelt egy kávéval

telt kosarat — mi újság? Vedd először kosaramat. Ezen újság annyira hat rám, hogy vál laimon ily teherrel nem is tudnék beszélni.

A fiatal néger, ki egyébiránt elég erőt volt, hogy kétszeres terhet cipeljen, elfoglaltan engedelmeskedik a ravasz Tucetitoncuknak ki egészen elragadtatva attól, hogy kosarától megszabadult, Cupidó mellett baladt; a megterhelt fiatal néger követé őt, gyorsítá lépteit s egész fül vala, hogy megérthesse, a mit a muzsikus az ő községgnek futalmál beszélni fog.

Hány indiánt láttál? Kérdé Tucetituc Cupidótól!

Én csak egyetlen egyet láttam, hanem úgy hiszem, hogy még egy másikat is megsebesítettem.

A muzsikus rázta a fejét és folytató:

A két hegyek messze vannak a Commevine folyótól. A pannakotávok csak nagy számmal hagyják el falvaikat. A két indián nem jött egyedül. A banda többi része nem lesz messze, és nyomukban bizonyosan a maron négerék jönnek; Czam-czam tehát bizonyosan a vidéken van, mert a rablók közelről követik egymást.

— Czam-czam kiháta a fiatal néger, ki a beszédét szorgalmasan hallgatta.

— Czam-czam — ismétlék megrettenve. Ez mindent le fog gyilkolni, feketéket, mulla, tokal és a massarát a mint Mitesandeleyta ültetvényen cselekedett.

(Folytatása köv.)

Közgazdaság.

Piaci árak. október 25-én tartott ország. vásárunk alkalmával következő piaci árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe följegyezve: Hektoliterenként. Buza 8 ft, 80 kr. 8 ft. 50 kr. Feles 7 ft — kr. Rozs 6 ft. 80 kr. 6 ft 50 kr. Árpa 4 frt 35 kr. Zab 2 ft. 30 kr. Kukoricza 4 ft. 05 kr. Burgonya 2 ft. 25 kr. M é t e r m á z s á n k é n t. Buza 10 frt 60 kr. 10 frt. 50 kr. Rozs 9 frt. 20 kr. Zab 6 frt 50 kr. — Széna kötve 1 frt. 60 kr. Takarmány szalma 50 kr. Alomszalma 35 kr. Zsupszalma — frt. 95 kr. GYÖRY K.

Szerkesztői üzenetek.

Figyelő A nekrológ elévült. Bocsásd meg, hogy félre tettük.

B. I. Ismételten kérjük a II-ik rész beküldésére. A válasz mikor kapjuk meg? A „regeneratio“ sikerülni fog.

Kendi. Leveledet most már sürgősen elvárom. Sit venia verbo.

S. M. Nagyon kis okunk van tartani az ipse berzenkedéseitől. Bodzafa-puskából lövöldözés az.

D. Gy. A szerkesztői tollat ne csak üzenetekre használd. Tartalmass sorokat várook.

B. S. Nem lehetünk postája az ön szerelmi ömélvényeinek „Irmához“ Kornyikálja vagy zokogja el neki, mi nem vagyunk ő.

Dr. D. I. A jövő számban. A visum repertum iránt tévedésben van. Az authenticus és nem fabrikálódott.

L. L. Most kérünk egy episclát a testvérek-ről

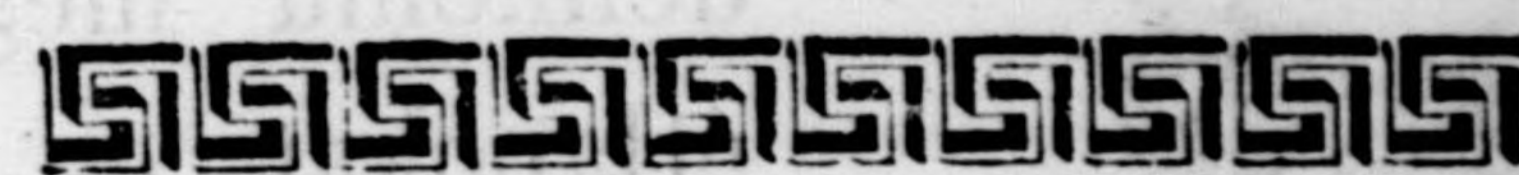
Jánosii t. előfizetőink szives elnézését kérjük; mult számunk tisztességgel elküldetett és megjárta Erdélyország Jánosii faluját.

Felelős szerkesztő:

PETŐ PORUBSZKI PÁL.

Szerkesztőtárs:

FÖTHI KOVÁCS BÉLA.

Nyiltér.

Egy 3—4 gym. osztályt végzett ifju, ki a magyarnyelvet tökéletesen birja

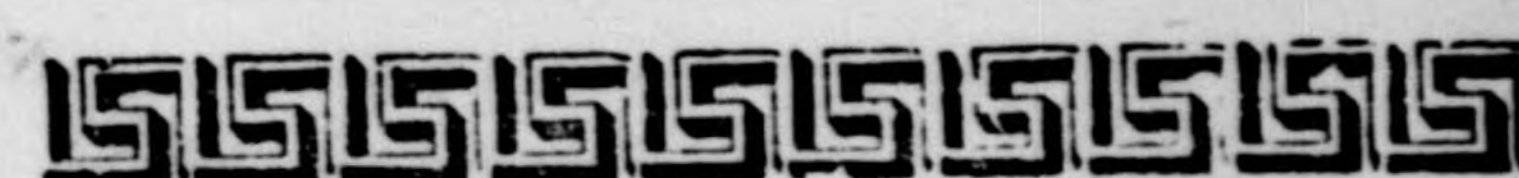
nyomdai gyakornokul

felvétetik alulirott könyvnyomdájában bármely időben.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

R. Szombat, 1880. okt. 17.

Stefanovics József.

Hirdetés.

Azon kedvező körülmény, melybe az utolsó napokban a birodalom legkiválóbb gyáraiban tett tetemes és felette jutányos bevásárlásaim által jutottam, arra ösztönöz, hogy a n. érd. közönség becses figyelmét a már eddigelé is előnyösen ismert üzletemre annyival is inkább felhivjam, mert egyrészt raktáramat számos czikkkel u. m. futószőnyegekkel, lópokrórezokkal, férfifingekkel és sok más idevágó czikkel szaporítottam, másrészt pedig azzal, mert az árak jutányosságra nézve minden verseny felett állanak.

Kiváló figyelmet fordítottam továbbá az uri öltönyöknek való szövetek beszerzésére is ugyannyira, hogy ezen czikkel, mely üzletemnek egyik legnagyobb ágát képezi — esnyra és jutányosságra nézve — bármelyik fővárosi üzlettel kiállom a versenyt. —

A midőn még megemlítem, hogy a női divatot sem hagytam figyelmen kívül, felkérem a n. é. közönséget, hogy az elmondottak igazságáról egy próbabevásárlás által meggyőződni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel

ENGEL ADOLF.

☛ Üzlethelyiség: Főter, Sütő-féle ház.

STEFANOVICS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBATBAN.

Ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák legjobb és lehető legolesőbb áron való kiállítására. Készít: könyveket, füzeteket, időszak- és folyóiratokat. Továbbá: hirdetményeket, falragaszokat, körleveleket, esketési- és gyászjelentéseket. Tánczvigalmi- és mindennemű meghívó-leveleket, tánczrendeket. — Árjegyzékeket, számlákat, táblázatokat, étlapokat, és látogató jegyeket. Egyáltalában minden alkalmi munkát. — Elvállal politikai vagy szépirodalmi heti- és havi közlönyöket nyomtatásra és szétküldésre, jótállva a pontos megjelenésért.

=== Vidéki megrendelések lehetőleg g y o r s a n és jutányosan eszközöltetnek. ===

Hirdetések a „GÖMÖR-KISHONT“ részére felvétetnek és jutányos áron számíttatnak. Többszöri hirdetmény árleengedésben részesítettik.